

**Uchwała nr XVIII/120/2008
Rady Powiatu Sztumskiego
z dnia 26 lutego 2008 roku**

**w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu na Rzecz Zatrudnienia i
Spójności Społecznej w Powiecie Sztumskim na lata 2007 - 2013**

Na podstawie *art. 12 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. 2001 Nr 142 poz. 1592 z późn. zm.)* - Rada Powiatu Sztumskiego uchwala, co następuje:

§1

Przyjmuje się *Powiatowy Program na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej w Powiecie Sztumskim na lata 2007 – 2013*, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu w Sztumie

mgr inż. Wojciech Zielenko

UZASADNIENIE

W okresie aplikacyjnym 2007 – 2013 rozwój zasobów ludzkich w Polsce będzie finansowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Zgodnie z dokumentacją konkursową przygotowaną przez Departament Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, w trakcie planowanych naborów wniosków premiowane będą projekty zgodne z tzw. *Powiatowym Programem na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej*.

Mając powyższe na uwadze podjęto prace związane z opracowaniem *Powiatowego Programu na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej w Powiecie Sztumskim na lata 2007 – 2013*.

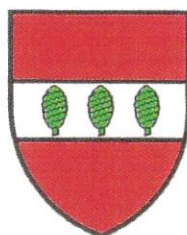
Program został opracowany przez Zespół Roboczy, w skład którego weszli przedstawiciele sektora samorządowego, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców.

Dzięki temu zostały w nim uwzględnione potrzeby rozwoju zasobów ludzkich przez wszystkich potencjalnych beneficjentów uprawnionych do aplikowania o środki finansowe w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w perspektywie finansowej 2007 - 2013.

Powiatowy Program na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej w Powiecie Sztumskim na lata 2007 – 2013, uwzględnia również wszystkie typy projektów przewidziane do realizacji w ramach osi priorytetowych Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Mając na względzie powyższe okoliczności przyjęcie uchwały jest słuszne i zasadne.

Powiatowy Program na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej w Powiecie Sztumskim na lata 2007 – 2013

Opracowanie przygotowali:

1. *Zofia Zienkiewicz – Zima – Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Sztumie z/s w Dzierzgoniu*
2. *Sebastian Szota – Inspektor ds. Pozyskiwania Środków Pozabudżetowych w Starostwie Powiatowym w Sztumie*

przy udziale Powiatowego Zespołu Roboczego

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
1.1 Przesłanki opracowania Powiatowego Programu na rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej w Powiecie Sztumskim na lata 2007 – 2013 realizowanego w oparciu o środki finansowe Europejskiego Funduszu Społecznego	3
1.2 Partnerski charakter opracowania Programu	4
1.3 Obszar realizacji Programu	4
1.4 Czas realizacji Programu	5
1.5 Analiza potrzeb rozwoju zasobów ludzkich na obszarze powiatu sztumskiego.	5
1.6 Zgodność Programu ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego i innymi dokumentami strategicznymi	7
2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA NA TERENIE POWIATU SZTUMSKIEGO	8
2.1 Położenie powiatu	8
2.2 Powierzchnia powiatu	9
2.3 Ludność powiatu	9
2.4 Środowisko przyrodnicze	11
2.5 Turystyka	13
2.6. Bezrobocie	16
2.7 Pomoc Społeczna	22
2.8 Główne sektory gospodarki	24
2.9 Edukacja	29
3. PRIORYTETOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA PROJEKTOWE SŁUŻĄCE REALIZACJI POWIATOWEGO PROGRAMU NA RZECZ ZATRUDNIENIA I SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ W POWIECIE SZTUMSKIM NA LATA 2007-2013	32
4. POWIĄZANIE PLANOWANYCH PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE POWIATU W OPARCIU O FUNDUSZE UNIJNE	33
5. ANALIZA SWOT	34
6. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ POWIATOWEGO PROGRAMU NA RZECZ ZATRUDNIENIA I SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ W POWIECIE SZTUMSKIM NA LATA 2007 – 2013	38
7. SYSTEM WDRAŻANIA PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI W POWIECIE SZTUMSKIM NA LATA 2007 – 2013	38
8. MONITORING, OCENA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA W RAMACH POWIATOWEGO PROGRAMU NA RZECZ ZATRUDNIENIA I SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ W POWIECIE SZTUMSKIM NA LATA 2007 – 2013	39
8.1 Monitoring i ewaluacja Programu	39
8.2 Public Relations Programu	40
9. DOKUMENTY PROGRAMOWE STANOWIĄCE PODSTAWĘ OPRACOWANIA POWIATOWEGO PROGRAMU NA RZECZ ZATRUDNIENIA I SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ W POWIECIE SZTUMSKIM NA LATA 2007-2013	40

1. WPROWADZENIE

1.1 Przesłanki opracowania Powiatowego Programu na rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej w Powiecie Sztumskim na lata 2007 – 2013 realizowanego w oparciu o środki finansowe Europejskiego Funduszu Społecznego

W bieżącym okresie aplikacyjnym 2007-2013 województwo pomorskie będzie beneficjentem ponad 375 milionów EUR ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Środki finansowe, o których mowa powyżej zostaną przeznaczone na zatrudnienie, edukację, integrację społeczną, wsparcie przedsiębiorców i rozwój terenów wiejskich.

Należy podkreślić, iż dostępna alokacja środków będzie miała komplementarny charakter względem środków na rozwój infrastruktury, które w okresie 2007-2013 będą dostępne w ramach innych programów operacyjnych przygotowanych zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym.

Doceniając wagę i znaczenie inwestycji w człowieka, która niewątpliwie jest najlepszą inwestycją z możliwych, lokalne władze samorządowe w porozumieniu z przedstawicielami sektora biznesu i organizacji pożytku publicznego postanowiły opracować *Powiatowy Program na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej w Powiecie Sztumskim na lata 2007 - 2013*.

Program, o którym mowa powyżej stanowi diagnozę potrzeb lokalnej społeczności w zakresie szeroko rozumianego rozwoju zasobów ludzkich i jednocześnie stanowi podstawę do opracowania konkretnych projektów w zakresie wzrostu zatrudnienia w powiecie sztumskim.

Dzięki precyzyjnej analizie i diagnozie potrzeb potencjalnych beneficjentów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki z terenu powiatu sztumskiego, w istotny sposób zostanie zwiększona zdolność absorpcji środków finansowych dostępnych w ramach wspomnianego programu operacyjnego.

Głównym celem programu jest stworzenie podstaw efektywnego wykorzystania wspomnianych środków, tak aby dzięki nim rozwiązać najważniejsze problemy związane z rozwojem zasobów ludzkich w powiecie sztumskim na bazie partnerstwa władz samorządowych, przedstawicieli sektora biznesu oraz organizacji pozarządowych. Konsekwencją realizacji programu jest wzrost poziomu zatrudnienia i spójności społecznej, który jest zbieżny z celem strategicznym PO Kapitał Ludzki 2007-2013.

Cele pośrednie Programu:

- 1) *Wzrost aktywności zawodowej lokalnej społeczności w wieku produkcyjnym*
- 2) *Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z terenu powiatu sztumskiego*
- 3) *Wzmocnienie sektora organizacji pozarządowych jako partnera uczestniczącego w rozwiązywaniu problemów społecznych*
- 4) *Poprawa kwalifikacji zawodowych mieszkańców powiatu, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i osób z terenów wiejskich*
- 5) *Wzmocnienie konkurencyjności i potencjału adaptacyjnego lokalnych przedsiębiorstw*
- 6) *Zawiązywanie partnerstw na rzecz rozwoju obszarów wiejskich*
- 7) *Promocja integracji lokalnej społeczności*
- 8) *Wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości kształcenia*
- 9) *Zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego jako strategicznego celu PO KL 2007-2013 w obszarze integracji społecznej.*

Program ten jest zgodny z najważniejszymi dokumentami dotyczącymi wzrostu zatrudnienia, czyli polityki w tym zakresie, zarówno o zasięgu wspólnotowym i krajowym. Opiera się na głównych kategoriach problemów zawartych w Narodowej Strategii Wzrostu Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich na lata 2000-2006 oraz Europejskiej Strategii Zatrudnienia.

Celem aktywizacji lokalnego rynku pracy, wzrostu zatrudnienia i spójności społecznej przeznaczymy środki finansów pochodzące z:

- Europejskiego Funduszu Społecznego;
- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- Funduszu Spójności;
- Funduszu Pracy;
- Budżetu Powiatu i samorządów Gminnych;
- Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- Rezerwy Budżetowej poszczególnych ministerstw;
- Środków partnerów;
- Z innych źródeł;

1.2 Partnerski charakter opracowania Programu

Powiatowy Program na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej jest dokumentem programowym, opracowanym w porozumieniu partnerskim, w skład którego weszli przedstawiciele lokalnej administracji samorządowej, przedsiębiorcy oraz członkowie organizacji pozarządowych, którzy wspólnie powołali Powiatowy Zespół Roboczy.

W trakcie procesu opracowania treści merytorycznej niniejszego Programu na terenie powiatu odbyło się szereg spotkań członków Zespołu, o którym mowa powyżej. Przedmiotem tych spotkań była analiza potrzeb i oczekiwań lokalnych środowisk względem rozwoju zasobów ludzkich w oparciu o środki Europejskiego Funduszu Społecznego.

Należy podkreślić, iż treść merytoryczna niniejszego Programu została poddana konsultacjom społecznym na terenie powiatu sztumskiego z wykorzystaniem Internetu.

Wspomniane konsultacje wniosły wiele cennych uwag i wniosków, które w bieżących okresie aplikacyjnym 2007-2013 znajdą bezpośrednie przełożenie na konkretne przedsięwzięcia projektowe, których głównym źródłem finansowania będzie Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej.

Ponadto należy podkreślić udział członków Powiatowego Zespołu Roboczego opracowującego program w spotkaniach konsultacyjnych prowadzonych przez pracowników Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego.

1.3 Obszar realizacji Programu

Przedsięwzięcia projektowe planowane do realizacji w ramach *Powiatowego Programu na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej w Powiecie Sztumskim na lata 2007-2013* będą realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego i inne jednostki sektora finansów publicznych, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, jak również partnerstwa tworzone przez wspomniane jednostki i organizacje posiadające swoją siedzibę na obszarze gmin

wchodzących w skład powiatu sztumskiego tj. Miasta i Gminy Sztum, Miasta i Gminy Dzierzgoń, Gminy Stary Targ, Gminy Stary Dzierzgoń i Gminy Mikołajki Pomorskie.

W ramach działań na rzecz wzrostu zatrudnienia, który jest głównym i nadrzędnym celem niniejszego Programu, rekomendowane jest także zawieranie partnerstw z jednostkami z zagranicy zarówno z sektora publicznego, biznesu oraz pozarządowego. Rekomenduje się również zawieranie partnerstw z jednostkami mającymi siedzibę poza terenem powiatu sztumskiego.

1.4 Czas realizacji Programu

Harmonogram realizacji przedsięwzięć projektowych wpisujących się w zakres Powiatowego Programu na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej w Powiecie Sztumskim przewidziany jest na okres 2007 – 2013 z możliwością rzeczowej realizacji określonego projektu oraz wnioskowania o dokonanie płatności końcowej zgodnie z zasadą n+2 tj. do dnia 31 grudnia 2015r.

1.5 Analiza potrzeb rozwoju zasobów ludzkich na obszarze powiatu sztumskiego.

Powiat sztumski podobnie jak wiele samorządów w Polsce boryka się z problemem wysokiego poziomu bezrobocia, wynikającego m.in. z faktu likwidacji kluczowych zakładów przemysłowych oraz Państwowych Gospodarstw Rolnych, które zatrudniały przeważającą większość osób w wieku produkcyjnym z terenów wiejskich.

Paradoksalnie pomimo wysokiej stopy bezrobocia w całym kraju obserwuje się postępujący deficyt wykwalifikowanych pracowników z wykształceniem zawodowym np. kucharz – kelner, specjaliści większości branż budowlanych oraz kierowca-mechanik.

Mając powyższe na uwadze należy podjąć działania w zakresie reaktywacji szkolnictwa zawodowego (np. w formie szkół i kursów specjalistycznych prowadzonych pod potrzeby konkretnych zakładów pracy) ze szczególnym uwzględnieniem zawodów związanych z obsługą coraz bardziej intensywnego ruchu turystycznego typu kucharz – kelner oraz profesji związanych z budownictwem, które w oparciu o fundusze unijne jest jedną z najbardziej dynamicznie rozwijających się branż gospodarki w Polsce.

Rozwój profesjonalnych kadr zawodowych będzie miał znaczący wpływ na lokowanie firm w Parku Inwestycyjnym zlokalizowanym na terenie Gminy Sztum, które stworzą dla zatrudnionych w nich mieszkańców powiatu, jak również w firmach z nimi kooperujących stałe miejsca pracy.

Deficyt na rynku pracy wielu profesji zawodowych, to także szansa dla miejscowych szkół na uruchomienie profili kształcenia pod konkretne potrzeby tegoż rynku.

W związku z tym, iż obszar powiatu sztumskiego doskonale nadaje się do rozwoju turystyki i agroturystyki upatrujemy w tym alternatywne źródło utrzymania, zwłaszcza dla osób odchodzących z rolnictwa. Dzięki temu możliwym będzie zatrzymanie postępującego ubożenia gospodarstw wiejskich.

Rozwój kadr zawodowych związanych z obsługą turystyki i budownictwem nabiera szczególnego znaczenia w kontekście Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012 i bliskości Gdańska, który będzie jednym z gospodarzy wspomnianych rozgrywek. Budowa

infrastruktury oraz obsługa kibiców towarzyszących imprezie tego formatu będą wymagać wielu specjalistów i pracowników posiadających miejsce zamieszkania w bezpośrednim zasięgu terytorialnym imprezy.

Analizując potrzeby rozwoju zasobów ludzkich należy podkreślić również fakt niskiego poziomu wykształcenia lokalnej społeczności, zwłaszcza na obszarach wiejskich, co z kolei znajduje bezpośrednie przełożenie na znikomą możliwość znalezienia stałego zatrudnienia. Na niskim poziomie funkcjonuje również znajomość języków obcych, których znajomość jest niezbędna w zjednoczonej Europie i wykorzystywaniu możliwości jakie niesie ze sobą integracja europejska.

Postępujące ubożenie gospodarstw domowych lokalnej społeczności skutkuje automatycznie ograniczonymi możliwościami kształcenia dzieci i młodzieży na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym. W celu ograniczenia tego zjawiska na bazie środków finansowych Europejskiego Funduszu Społecznego planowane jest utworzenie funduszy stypendialnych mających na celu wsparcie wspomnianych grup beneficjentów.

Brak możliwości zarobkowania w miejscu zamieszkania jest przyczyną znacznej migracji zarobkowej zarówno w kierunku dużych ośrodków miejskich w kraju, jak również poza granice Polski.

Jest to zjawisko o tyle niepokojące, iż z terenu powiatu ustawicznie odpływają najlepsze kadry pracowników oraz obserwowane jest postępujące starzenie się lokalnego społeczeństwa.

Na bazie infrastruktury Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Sztumie możliwym byłoby kształcenie fachowych kadr rehabilitantów i fizjoterapeutów, które to profesje są bardzo poszukiwane na rynku pracy nie tylko w kraju ale i w całej Unii Europejskiej.

Niebagatelne znaczenie dla społeczno – gospodarczego rozwoju powiatu sztumskiego ma sektor organizacji pozarządowych, który jest w stanie przejąć realizację wielu ważnych zadań publicznych jak choćby opieka zdrowotna i rehabilitacja osób niepełnosprawnych, pomoc w wychodzeniu z bezdomności, promocja i rozwój sportu, kultury i sztuki, ochrony zabytków i miejsc pamięci narodowej oraz innych ważnych.

Organizacje pożytku publicznego to coraz częściej również atrakcyjny pracodawca generujący stałe miejsca pracy dla wielu mieszkańców z różnym wykształceniem. Niemniej jednak organizacje pozarządowe borykają się z wieloma problemami począwszy od niedostatecznych środków finansowych na realizację zadań statutowych, przez niski poziom organizacyjny kończąc na braku bazy lokalowej oraz niezbędnego wyposażenia.

Mając na względzie powyższe okoliczności niezbędny jest wszechstronny rozwój zasobów ludzkich powiatu sztumskiego w oparciu o środki finansowe Europejskiego Funduszu Społecznego dostępne w bieżącym okresie aplikacyjnym 2007-2013 na bazie partnerskiej współpracy władz samorządowych, lokalnego biznesu oraz organizacji pozarządowych.

1.6 Zgodność Programu ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego i innymi dokumentami strategicznymi

Powiatowy Program na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej w Powiecie Sztumskim na lata 2007-2013 w oparciu o środki finansowe Europejskiego Funduszu Społecznego jest zgodny z następującymi Priorytetami i celami strategicznymi Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego:

Priorytet I. Konkurencyjność

Cel strategiczny 1: Lepsze warunki dla przedsiębiorczości i innowacji

Cel strategiczny 2: Wysoki poziom edukacji i nauki

Cel strategiczny 3: Rozwój gospodarki wykorzystującej specyficzne zasoby regionalne

Cel strategiczny 4: Efektywna sfera publiczna

Priorytet II. Spójność

Cel strategiczny 1: Wzrost zatrudnienia i mobilności zawodowej

Cel strategiczny 2: Silne, zdrowe i zintegrowane społeczeństwo

Cel strategiczny 3: Rozwój społeczeństwa obywatelskiego

Cel strategiczny 4: Kształtowanie procesów społecznych i przestrzennych dla poprawy jakości życia

Cel strategiczny 5: Wzmacnianie subregionalnych ośrodków rozwojowych

Ponadto jest zgodny z regionalnymi dokumentami strategicznymi:

1. Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Pomorskiego
2. Strategia Rozwoju Powiatu Sztumskiego na lata 2004-2015
3. Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Sztumskiego w latach 2006 – 2015
4. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
5. Powiatowy Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy
6. Strategia Rozwoju Edukacji Ponadgimnazjalnej w Powiecie Sztumskim.

2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA NA TERENIE POWIATU SZTUMSKIEGO

2.1 Położenie powiatu

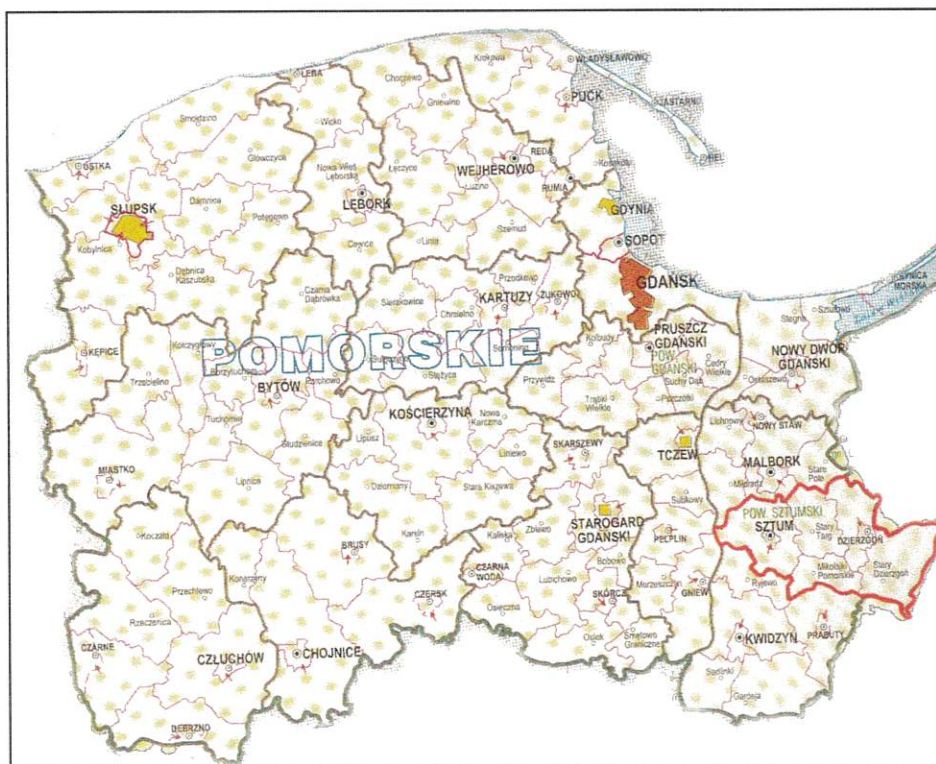
Powiat sztumski położony jest we wschodniej części województwa pomorskiego, sąsiaduje z powiatem malborskim, kwidzińskim, tczewskim, jak również trzema powiatami województwa warmińsko-mazurskiego tj. powiatem elbląskim, ostródzkim i iławskim.

Wraz z powiatem malborskim, kwidzińskim i nowodworskim tworzy tzw. grupę powiatów zawiślańskich województwa pomorskiego.

W skład powiatu sztumskiego wchodzi dwie gminy miejsko – wiejskie tj. **Miasto i Gmina Sztum**, **Miasto i Gmina Dzierżgoń**, oraz trzy gminy wiejskie **Gmina Stary Targ**, **Gmina Stary Dzierżgoń** i **Gmina Mikołajki Pomorskie**.

Siedziba władz powiatu mieści się w Sztumie.

Rys. 1 Położenie powiatu sztumskiego w województwie pomorskim

2.2 Powierzchnia powiatu

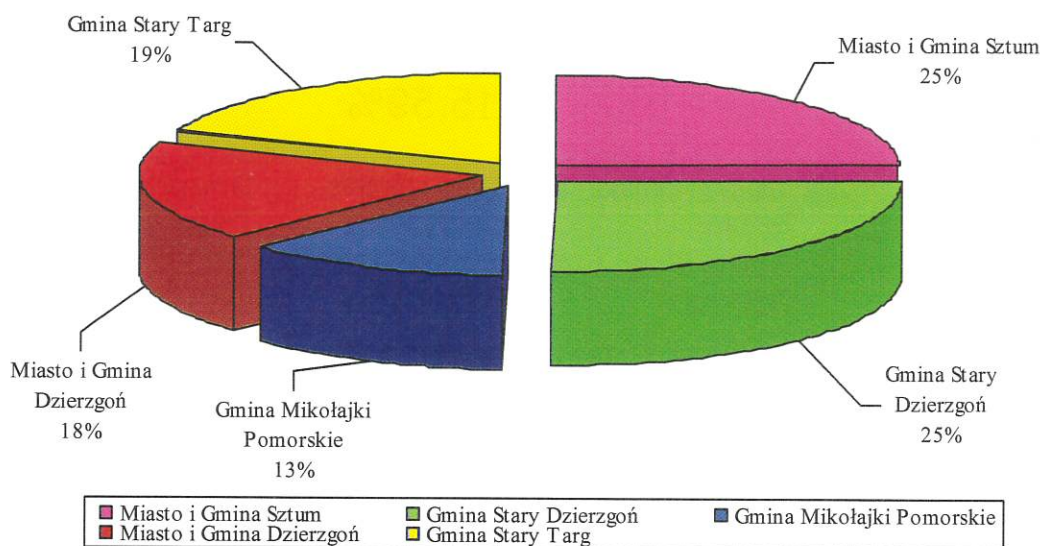
Obszar powiatu według pomiaru geodezyjnego wynosi 730,74 km², co stanowi 4% całości powierzchni województwa pomorskiego.

Tab. 1. Obszar powiatu w podziale na ha i km²

MIASTO/GMINA	Powierzchnia w km ²	Powierzchnia w ha
Miasto Sztum	4,59	459
Gmina Sztum	176,47	17 647
Miasto Dzierżgoń	3,90	390
Gmina Dzierżgoń	127,13	12 713
Gmina Stary Targ	141,35	14 135
Gmina Stary Dzierżgoń	185,70	18 570
Gmina Mikołajki Pomorskie	91,60	9 160
OGÓŁEM	730,74	73 074,00

Źródło: Wydział Geodezji, Kartografii, Katastru i Gospodarki Nieruchomościami Starostwa Powiatowego w Sztumie (stan na 22.02.2008r.)

Wykres 1. Procentowy obszar powiatu sztumskiego w podziale na gminy

2.3 Ludność powiatu

Liczba ludności powiatu wynosi 41 823 mieszkańców (41 886 mieszkańców na dzień 31.12.2005 roku)¹

Miasto i Gmina Sztum – 42,61%
Miasto i Gmina Dzierżgoń – 22,83%
Gmina Stary Targ – 15,59%
Gmina Stary Dzierżgoń – 10,10%
Gmina Mikołajki Pomorskie – 8,87%

¹ Biuletyn Informacji Województwa Pomorskiego - I kwartał 2007 r. (stan na dzień 31.12.2005r.)

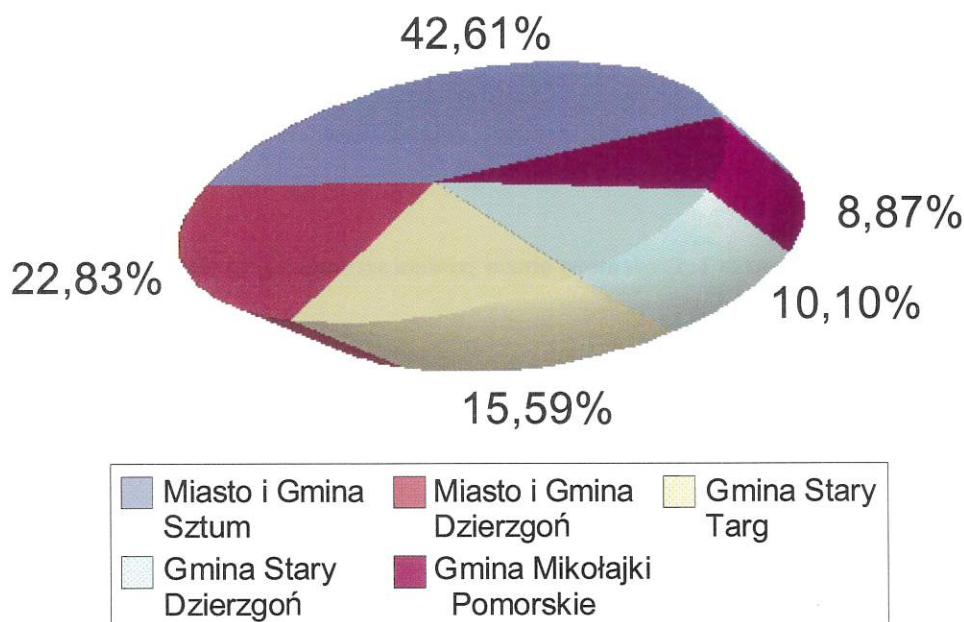
Ludność powiatu sztumskiego stanowi 2% ludności województwa.

Gęstość zaludnienia wynosi 57 mieszkańców na 1 km².

37,2% ludności powiatu sztumskiego zamieszkuje w miastach, zaś 62,8% ludności stanowią mieszkańcy wsi.

Na 100 mężczyzn w powiecie sztumskim przypada 102 kobiety (w województwie pomorskim na 100 mężczyzn przypada 106 kobiet).

Wykres 2. Ludność powiatu sztumskiego w podziale na gminy

Źródło: Dane statystyczne Urzędów Miast i Urzędów Gmin powiatu sztumskiego (stan na 31.12.20006r.)

Na terenie powiatu sztumskiego odnotowuje się dodatni przyrost naturalny. Wartość tego wskaźnika dla całego powiatu w liczbach bezwzględnych wynosi 95 i poza powiatem nowodworskim i malborskim jest najniższy w województwie pomorskim.

Zasadniczo ocenia się, iż spadek liczby ludności na terenie powiatu sztumskiego na przestrzeni ostatnich kilku lat, pomimo dodatniego przyrostu naturalnego, spowodowany jest ujemnym saldem migracji. Wiele osób wyjeżdża w celu poszukiwania pracy i to zarówno do większych miast, jak i do krajów Unii Europejskiej.

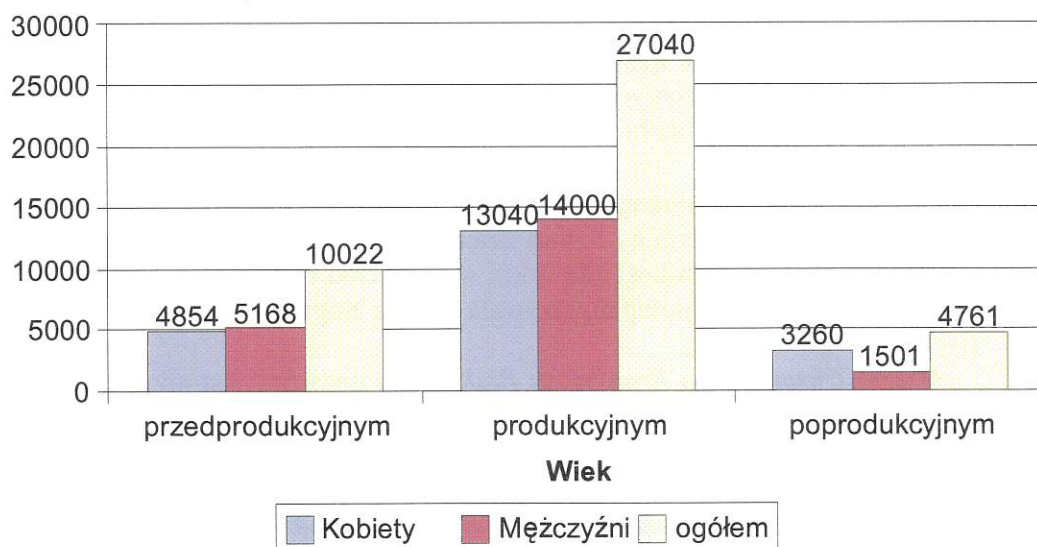
Jeśli chodzi o strukturę ludności biorąc pod uwagę wiek, to ilustruje to poniższa tabela

Tab.2 Struktura ludności

Ludność w wieku	ogółem	w tym kobiety
przedprodukcyjnym	10 022	4 854
produkcyjnym	27 040	13 040
poprodukcyjnym	4 761	3 260
ogółem	41 823	21 154

Źródło: Urząd Statystyczny w Gdańsku "Biuletyn Statystyczny Województwa Pomorskiego, I kwartał 2007r."

Wykres 3. Struktura ludności z uwzględnieniem wieku

Źródło: Urząd Statystyczny w Gdańsku "Biuletyn Statystyczny Województwa Pomorskiego, I kwartał 2007r."

Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada w powiecie sztumskim 55 osób w wieku nieprodukcyjnym(podobnie jak średnia w województwie pomorskim)

2.4 Środowisko przyrodnicze

Na obszarze powiatu, położonego na północnym krańcu Pojezierza Hławskiego przeważa krajobraz pojezierny z bogatą szatą roślinną, urozmaiconą rzeźbą terenu oraz licznymi drobnymi zbiornikami wodnymi głównie typu rynnowego.

Formy pochodzenia rzeczno reprezentowane są przez doliny rzeki Wisły, rzeki Dzierzgoń i niewielkich rzeczek Malborska Młynówka i Postolińska Struga.

Na powierzchni terenu występują formy pochodzenia lodowcowego, wodnolodowcowego, rzeczno i eolicznego.

Zachodnia część obszaru powiatu leży w przejściowej strefie klimatycznej, zaś wschodnia w obrębie zachodniego skraju zachodnio mazurskiej dzielnicy klimatycznej.

Średnia roczna temperatura wynosi około 7,0 °C (w lipcu około 17,0 °C, a w styczniu od -3,0 °C do -1,0 °C).

Na terenie powiatu sztumskiego występują następujące formy ochrony przyrody: 1 park krajobrazowy wraz z otuliną, 5 obszarów chronionego krajobrazu, 3 rezerваты oraz 70 pomników przyrody.

Park Krajobrazowy Pojezierza Iławskiego został utworzony w celu ochrony krajobrazu pojeziernego hydro typów jezior i biotopu leśnego. W granicach powiatu sztumskiego znajduje się 26,41 km² parku oraz 16,19 km² otuliny (gmina Stary Dzierżgón).

Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Dzierżgón zajmuje teren o powierzchni 28,18 km². Swoim zasięgiem obejmuje dolinę rzeki Dzierżgón i dolinę rzeki Nowa Dzierżgonka (gmina Dzierżgón oraz gmina Stary Dzierżgón). Utworzony został w 1985 roku w celu ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych.

Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Dzierżgón utworzony został w 1985 roku w celu ochrony walorów krajobrazowych. Swoim zasięgiem obejmuje obszar o powierzchni 56,3 km² położony na terenie gmin Mikołajki Pomorskie i Stary Targ.

Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Nogat w województwie pomorskim wynosi 115,78 km², przy czym na terenie gminy Sztum znajduje się południowa część tego obszaru, obejmująca swoim zasięgiem pas o szerokości do 2 km w otoczeniu rzeki Nogat i fragment lasów Leśnictwa Wilki. Ochronie podlegają biotop międzywala i ujścia Nogatu a także zabytki etnograficzne.

Obszar Chronionego Krajobrazu Białej Góry położony jest przy południowo - wschodniej granicy powiatu. Zajmuje obszar o powierzchni 39,71 km², przy czym niemal 70% znajduje się na terenie gminy Sztum, utworzony został w 1985 roku w celu ochrony walorów krajobrazowych.

Ryjewski Obszar Chronionego Krajobrazu zajmuje powierzchnię 30,65 km², przy czym jedynie jego północna część położona jest na terenie gminy Sztum. Ochronie podlegają biotop lasów strefy krawędziowej wysoczyzny pojezierza iławskiego oraz walory krajobrazowe.

Rezerваты to:

Rezerwat „Parów Węgry” - zlokalizowany jest w gminie Sztum, zajmuje obszar o powierzchni 22,15 ha; jest to rezerwat leśno-krajobrazowy;

Rezerwat „Biała Góra” - jest rezerwatem florystycznym, w którym ochronie podlegają zbiorowiska roślin kserotermicznych; zajmuje obszar o powierzchni 3,81 ha i położony jest w gminie Sztum;

Rezerwat „Las Łęgowy nad Nogatem” - zajmuje obszar o powierzchni 32,3 ha; jest to rezerwat leśny.

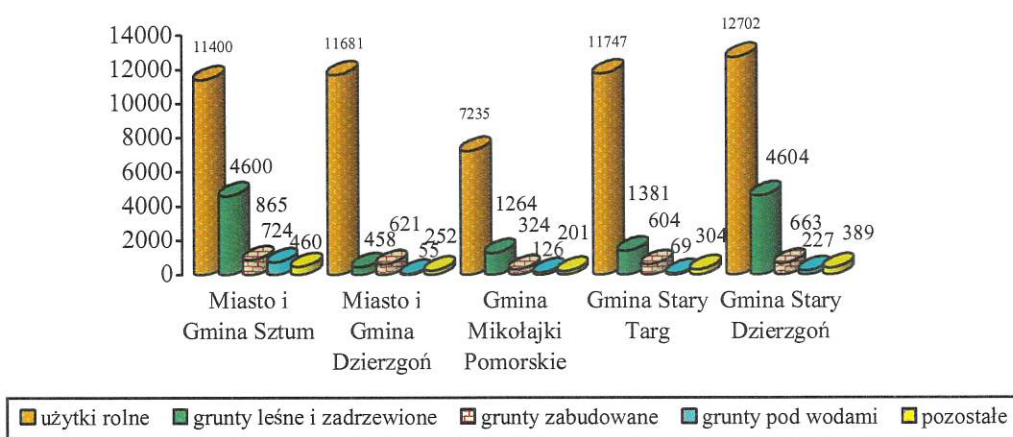

Na terenie powiatu znajduje się 70 pomników przyrody, w tym na terenie miasta i gminy Sztum - 15, miasta i gminy Dzierzgoń - 28, gminy Stary Targ - 13, gminy Mikołajki Pomorskie - 2, gminy Stary Dzierzgoń - 12.

Na południowo - wschodnim krańcu powiatu rozpościera się północna część Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego.

W strukturze użytkowania terenu dominują użytki rolne oraz kompleksy leśne. Powiat sztumski cechuje się relatywnie dobrymi i średnimi warunkami glebowymi.

Wykres 4. Klasyfikacja gruntów na terenie powiatu sztumskiego według gmin w ha

Źródło: Wydział Geodezji, Kartografii, Katastru i Gospodarki Nieruchomościami Starostwa Powiatowego w Sztumie (stan na 31.03.04r.)

2.5 Turystyka

Atutem powiatu sztumskiego są ekologicznie nieskażone tereny, lasy obfitujące w zwierzynę łowną - dziki, sarny, jelenie, oraz jeziora wspaniale nadające się do uprawiania wędkarstwa oraz sportów wodnych.

Wyjątkowe walory krajobrazowe terenu gmin powiatu sztumskiego predestynują powiat sztumski do miana ośrodka turystycznego oferującego wiele form aktywnego wypoczynku. Na terenie powiatu dostępne są kąpieliska, wypożyczalnia sprzętu wodnego, korty tenisowe, boiska, stadion, ścieżki pieszo - rowerowe. Amatorzy jeździectwa mogą skorzystać z usług szkoły jazdy konnej na Sztumskim Polu oraz Stadniny Koni Węgry.

Do dyspozycji turystów pozostawiono różnorodną bazę noclegową: pola namiotowe, atrakcyjnie położone gospodarstwa agroturystyczne, a także hotele.

W roku 1997 na terenie gm. Dzierzgoń powstało Stowarzyszenie Gospodarstw Gościnnych "Pomezania", zrzesza ono 32 członków z woj. pomorskiego i warmińsko-mazurskiego.

Przez teren powiatu sztumskiego biegną atrakcyjne szlaki turystyczne:

I szlak "Kopernikowski" - kolor czerwony

Olsztyn - Dobrze Miasto - Lidzbark Warmiński - Pieniężno - Braniewo - Frombork - Elbląg - Solnica - Malbork - (przez gminę Sztum) - Las Wielbarski - Gościszewo - Węgry - Uścice -

Biała Góra - Benowo - Ryjewo - Kwidzyn - Gardeja - Grudziądz. Długość trasy wynosi 444 km.

II szlak "Nadwiślański" - kolor niebieski

Sztum - Sztumskie Pole - Leśnictwo Wilki - Biała Góra - Piekło - Mątowy Wlk. - Lisewo - Palczewo - Drewnica - Mikoszewo. Długość trasy wynosi 76 km.

Rys. 2. Szlaki turystyczne „Nadwiślański” i „Kopernikowski”

III Międzynarodowy szlak rowerowy Euro Route R-1 - kolor zielony

Benowo - Biała Góra - Sztumskie Pole - Sztum - Czernin - Młeczewo. Długość trasy wynosi 30 km.

IV Szlak Polskich Zamków Gotyckich - Bytów, Malbork, Sztum, Gniew, Kwidzyn, Nowe, Ostróda, Nidzica, Olsztyn, Lidzbark Warmiński, Kętrzyn, Ryn

Od zachodu i północnego zachodu obszar gminy Sztum przylega do rzek Wisły i Nogatu. Są to rzeki, na których możliwe jest uruchomienie żeglugi turystycznej o znaczeniu regionalnym. Rzeką Nogat, odgałęzia się od Wisły w Białej Górze w gminie Sztum, gdzie możliwa jest budowa przystani z zapleczem turystycznym.

Powiat sztumski to także obszar wielu ciekawych zabytków, z których najciekawsze to:

Gmina Sztum

- Pokrzyżacki zamek gotycki z I poł. XIV w. w Sztumie

- Kościół p.w. św. Anny z I poł. XIV w. w Sztumie
- Kościół poewangelicki 1816-1818 w Sztumie
- Śluza w Białej Górze z XIX w.
- Dworek Donimirskich w Czerninie z XVII-XIX w.
- Dworek Stefana Żeromskiego na Zajezerzu
- Kamień w Sztumskiej Wsi – rozejm polsko - szwedzki 12 IX 1635r.
- Dom Polski w Piekle z 1937r.

Gmina Stary Targ

- Kościół z XVI w. w Starym Targu
- Kościół w Nowym Targu
- Kompleks pałacowo-parkowy w Waplewie Wielkim
- Kościół w Kalwie

Gmina Stary Dzierzgoń

- Baszta zamkowa w Przezmarku gm. Stary Dzierzgoń
- Kościół parafialny p.w. Wniebowstąpienia Pańskiego w Starym Dzierzgoniu z XIV-XV w.
- Kościół filialny p.w. Matki Boskiej Królowej Świata w Przezmarku z 1821r.
- Kościół filialny p.w. Św. Apostołów Piotra i Pawła w Lubochowie
- Kaplica w miejscowości Monastarzysko Wlk.
- Kościół p. w. św. Piotra i Pawła w Starym Mieście (niem. Altstadt)
- Folwark - zespół stacji kolejowej składa się z głównego budynku stacji kolejowej, murowanego i tynkowanego, z detalem architektonicznym na elewacjach, zindywidualizowana architektura, budowany w końcu XIX w.
- Kościół parafialny p.w. Wniebowstąpienia NMP w Myśliwcach z XIV w.

Gmina Dzierzgoń

- XIV-wieczny, gotycki kościół parafialny p.w. Św. Trójcy znany bardziej pod wezwaniem Św. Katarzyny, której wizerunek znajduje się w herbie miasta.
- cmentarna kaplica p.w. Św. Anny zbudowana w XIII wieku i odbudowana po pożarze w 1737 roku.
- budynek poklasztorny z XVIII wieku, współcześnie dostosowany do potrzeb Dzierzgońskiego Ośrodka Kultury.
- kościół p.w. Św. Ducha, który stanowi część budynku poklasztorного.
- dawny pałac starostów dzierzgońskich i malborskich w Nowinach z kolekcją zabytkowych maszyn rolniczych.
- ruiny wiatraka holenderskiego z drugiej połowy XIX wieku w Budziszu i Ankamatach.
- kościoły z XIV wieku w Bagarcie i Żuławce Sztumskiej z barokowymi ołtarzami z XVIII wieku.
- wykopaliska archeologiczne odsłaniające ruiny zamku krzyżackiego na Wzgórzu Zamkowym.

Gmina Mikołajki Pomorskie

- kościół parafialny p.w. św. Anny z XIV wieku w Krasnej Łące
- kościół parafialny p.w. św. Antoniego z XIX wieku w Mikołajkach Pomorskich
- spichlerz-obecnie kaplica z XVIII wieku w Cieszymowie
- zespół dworsko-parkowy z XVII i XVIII wieku w Nowych Miniętach

Jak wynika z przedstawionej analizy- powiat sztumski to duży potencjał turystyczny związany obiektami zabytkowymi i pomnikami przyrody. Jest on jednak w bardzo małym mierze wykorzystywany.

2.6. Bezrobocie

Rozwój zasobów ludzkich jest niezbędnym czynnikiem wzrostu gospodarczego powiatu. Jest on równoznaczny z rozwojem społeczeństwa powiatu. Bezrobocie, jego rozmiary i cechy w powiecie sztumskim, są najważniejszym problemem ekonomicznym, politycznym i społecznym w powiecie sztumskim. Nieodłącznym warunkiem wzrostu gospodarczego jest możliwie pełne zatrudnienie, co przyczyni się do obniżenia poziomu bezrobocia.

W powiecie sztumskim wg stanu na dzień 31 grudnia 2006r. zarejestrowanych było 3.736 osób bezrobotnych. Stopa bezrobocia wynosiła wtedy 29,4% i była niższa o 7,9% w stosunku do grudnia roku 2005 (37,3%).

Główne przyczyny odpływu z bezrobocia:

- Oddziaływanie rynków pracy „unijnej zagranicy” –odpływ pracowników do starych państw UE, które otworzyły dla obywateli polskich swoje rynki pracy (jest to czynnik wymieniony przez wszystkie Powiatowe Urzędy Pracy i stanowi istotny problem);
- Podniesienie wynagrodzeń przez naszych pracodawców, którzy czują presję zagranicznej konkurencji, stanowi zachętę do podejmowania zatrudnienia;
- Koniunktura w branży budowlanej;
- Wzrost gospodarczy;
- Tworzenie nowych miejsc pracy.

Od 2003r. rozpoczął się spadek bezrobocia w powiecie sztumskim, który od roku 2002 kształtował się następująco:

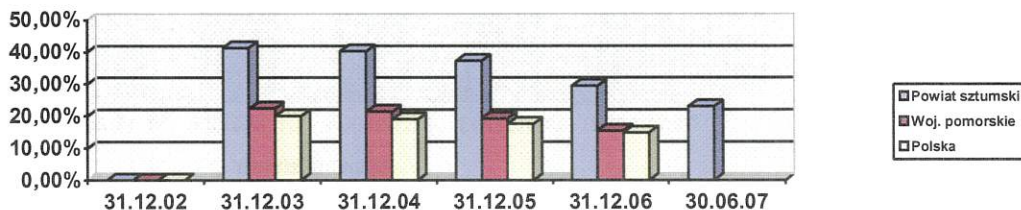
Tab. 3. Stopa bezrobocia w powiecie sztumskim w latach 2003-2007

Data	Powiat sztumski	Województwo pomorskie	Polska
31.12.2003	41,4%	22,4%	20,0%
31.12.2004	40,3%	21,4%	19,0%
31.12.2005	37,3%	19,3%	17,6%
31.12.2006	29,4%	15,5%	14,9%
30.06.2007	22,1%	12,7%	12,3%
31.12.2007	19,3%	10,9%	11,4%

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Sztumie z/s w Dzierzgoniu

Wykres 5. Stopa bezrobocia w powiecie sztumskim na tle województwa pomorskiego i kraju w latach 2002 – 2006.

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Sztumie z/s w Dzierzgoniu

Przez szereg lat powiat sztumski zaliczał się do powiatów „przodujących”, jeśli chodzi o wysokość stopy bezrobocia. Sytuacja jednak uległa dużej poprawie. Między końcem grudnia 2002 a końcem grudnia 2006 daje się zauważyć znaczny spadek liczby osób bezrobotnych.

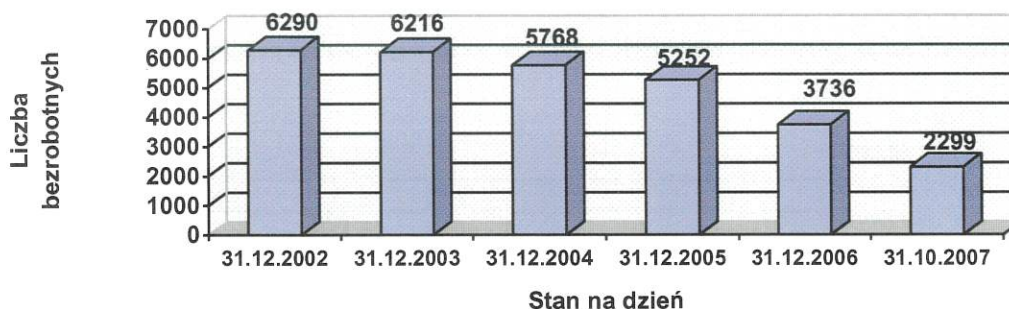
Tab. 4. Liczba bezrobotnych w poszczególnych miesiącach w powiecie sztumskim w latach 2002-2007

Miesiąc	2002	2003	2004	2005	2006	2007
styczeń	6.159	6.443	6.426	5.989	5.509	3.874
luty	6.203	6.449	6.330	5.935	5.511	3.776
marzec	6.140	6.398	6.383	5.926	5.553	3.700
kwiecień	6.041	6.325	6.106	5.664	5.271	3.282
maj	5.766	6.223	6.026	5.430	4.979	2.933
czerwiec	5.977	6.237	6.052	5.518	4.644	2.711
lipiec	5.842	6.205	6.044	5.342	4.544	2.743
sierpień	5.849	6.093	5.769	5.167	4.234	2.501
wrzesień	5.830	6.063	5.788	5.116	3.936	2.429
październik	5.933	5.959	5.644	5.080	3.768	2.299
listopad	6.086	6.058	5.776	5.209	3.781	2.257
grudzień	6.290	6.216	5.768	5.252	3.736	2.299

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Sztumie z/s w Dzierzgoniu

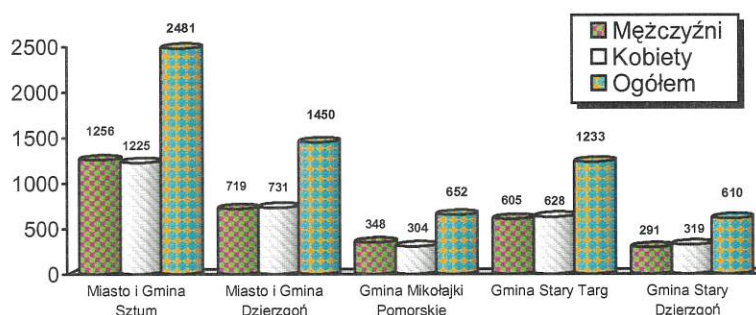

Wykres 6 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Sztumie (w latach 2002-2007)

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Sztumie z/s w Dzierżgoniu

Wykres 7. Bezrobocie w powiecie sztumskim w podziale na gminy i płeć

Źródło: Dane statystyczne PUP w Sztumie z/s w Dzierżgoniu na dzień 31 stycznia 2004r.

Mimo tak dużego spadku stopy bezrobocia w powiecie sztumskim, jest to jeden z najważniejszych problemów społecznych w powiecie.

Struktura bezrobotnych na dzień 30.06.2007r. przedstawia się następująco:

- 72,9% stanowią kobiety,
- 79,6% bezrobotnych nie posiada prawa do zasiłku,
- 23,6% bezrobotnych, to ludzie młodzi do 25 roku życia,
- 16,7% bezrobotnych, to ludzie powyżej 50 roku życia,
- 42,1% bezrobotnych nie posiada kwalifikacji zawodowych,
- 65,3% to osoby długotrwale bezrobotne.

Biorąc pod uwagę sytuację poszczególnych grup wiekowych i zawodowych na rynku pracy w województwie pomorskim ich sytuacja przedstawia się następująco:

- szczególnie trudna sytuacja grupy wiekowej powyżej 50 roku życia (brak popytu na ten segment pracowników), dotyczy szczególnie tych osób, które nie są gotowe do mobilności;
- spore problemy w zatrudnieniu grupy wiekowej do 25 lat wynika on głównie z trudności uzyskania pierwszej pracy przez absolwentów szkół ponadgimnazjalnych. Głównym powodem utrzymywania się tego wskaźnika bezrobotnych w grupie wiekowej: 18-24 lata jest niedostosowanie struktury i poziomu kształcenia do potrzeb rynku pracy;
- utrzymująca się niechęć do zatrudniania osób niepełnosprawnych;

- stosunkowo dobre perspektywy zatrudniania mają osoby wykazujące się znajomością języków obcych oraz umiejętnością dobrego posługiwania się komputerem;
- zauważalny jest zbyt powolny napływ na rynek pracy osób o wykształceniu politechnicznym.²

Podobna sytuacja występuje na sztumskim rynku pracy. Wynika z niej, iż szczególne działania należy skierować do osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Poważnym problemem jest utrzymujące się bezrobocie wśród kobiet. W powiecie sztumskim odnotowano na dzień 30.06.2007r. największy ich odsetek w województwie.

Niekorzystnym zjawiskiem są niskie kwalifikacje lub ich brak wśród osób bezrobotnych, gdyż aż 42,1% zarejestrowanych osób bezrobotnych nie posiada kwalifikacji, co znacznie utrudnia im znalezienie się na rynku pracy.

Kolejną niekorzystną cechą sztumskiego bezrobocia jest udział osób długotrwale bezrobotnych. W ogólnej liczbie bezrobotnych stanowią oni 65,3%. Są to osoby pozostające bez pracy (tj. pozostające w rejestrze osób bezrobotnych) łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat. Od tego okresu odejmuje się okres odbywania stażu i przygotowania zawodowego. Aktywizacja tych osób napotyka na największe trudności, jest również bardzo kosztowna. Aktywizacja tych osób wymaga wsparcia nie tylko doradcy zawodowego lecz również psychologa.

W I półroczu 2007r. zarejestrowały się w Powiatowym Urzędzie Pracy 2.142 osoby bezrobotne, z czego 1.066 osób, to bezrobotne kobiety. W tymże półroczu z ewidencji osób bezrobotnych wyłączono 3.267 osób bezrobotnych, z czego kobiety stanowiły 1.525 osób.

Tab. 5 Napływ bezrobotnych w roku 2006

Lp.	Wyszczególnienie	Ogółem	Kobiety
1.	Stan na dzień 31.12.2005r.	5.252	2.963
2.	Zarejestrowani w okresie sprawozdawczym, w tym:	4.741	2.252
	- po raz pierwszy	796	391
	- po raz kolejny	3.945	1.861
3.	Wyłączenia z ewidencji	6.257	2.726
4.	Stan w dniu 31.12.2006r.	3.736	2.435

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Sztumie z/s w Dzierzgoniu

Tab. 6 Napływ i odpływ bezrobotnych w I półroczu 2007r.

Lp.	Wyszczególnienie	Ogółem	Kobiety
1.	Stan na dzień 31.12.2006r.	3.736	2.435

² (Źródło: Pomorskie Obserwatorium Rynku Pracy, Raport kwartalny 2/2007; wersja rozszerzona)

2.	Zarejestrowani w okresie sprawozdawczym, w tym:	2.142	1.066
	- po raz pierwszy	253	132
	- po raz kolejny	1.889	934
3.	Wyłączenia z ewidencji	3.167	1.525
4.	Stan w dniu 30.06.2007r.	2.711	1.976

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Sztumie z/s w Dzierzgoniu

Jak wynika z powyższych zestawień rejestracja w latach 2006 i I półroczu 2007 kształtuje się na takim samym poziomie. Zdecydowanie mniej osób rejestruje się po raz pierwszy, co wynika m.in. z faktu łatwiejszego dostępu do kształcenia na poziomie wyższym (ilość uczelni, stypendia itp.), otwarcia granic państw Unii Europejskiej, zwiększonej liczby miejsc pracy, związanej ze wzrostem gospodarczym, co powoduje, iż absolwenci szkół podejmują pracę bezpośrednio po zakończeniu szkoły bez rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy. Dotyczy to w dużej mierze uczniów zasadniczych Szkół Zawodowych.

Tab. 7. Powody odpływu z bezrobocia w roku 2006 oraz I półroczu 2007r.

Lp.	Powód wyłączenia z ewidencji	2006	2007
1.	Podjęcie pracy	3.366	1.348
2.	Nie potwierdzenie gotowości do pracy	1.746	944
3.	Dobrowolnej rezygnacji	357	162
4.	Rozpoczęcie szkolenia	86	102
5.	Rozpoczęcie stażu	191	81
6.	Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	71	141
7.	Podjęcie nauki	6	1
8.	Ukończenia 60/65 roku życia	1	2
9.	Nabycia praw emerytalnych lub rentowych	135	49
10.	Nabycie praw do świadczenia przedemerytalnego	6	1
11.	Innych	292	336

W I półroczu 2007r. Powiatowy Urząd Pracy w Sztumie z siedzibą w Dzierzgoniu pozyskał 707 ofert pracy, z czego:

1. Zrealizowane oferty pracy:	591
a) praca stała:	215
b) praca subsydiowana, tj:	376
- prace interwencyjne:	31
- roboty publiczne:	58
- staże:	68

- przygotowanie zawodowe:	137
- wyposażenie i doposażenie stanowiska pracy:	82
2. Nie zrealizowane oferty pracy:	116

W celu realizacji zgłoszonych ofert pracy wezwano 2044 osób bezrobotne, celem przedłożenia propozycji pracy. Skierowań do pracy wydano 1418. Różnica, która powstała pomiędzy liczbą osób wezwanych a liczbą wydanych skierowań wynika z niżej wymienionych powodów:

- 1) odmowy przyjęcia propozycji pracy,
- 2) nie zgłoszenie się na wezwanie urzędu,
- 3) przedłożenia zwolnienia lekarskiego,
- 4) zgłoszenia podjęcia innej pracy.

Posiadaliśmy oferty trudne do zrealizowania, gdzie na 1 lub 2 wolne miejsca pracy wzywaliśmy kilkunastu a czasem nawet kilkudziesięciu bezrobotnych. Pracodawcy poszukiwali również pracowników w wyspecjalizowanych zawodach oraz osób z wykształceniem wyższym. Na skutek nasilającego się zjawiska migracji zarobkowej brakuje osób posiadających doświadczenie w wielu wyspecjalizowanych zawodach. Brak osób bezrobotnych z wymaganymi kwalifikacjami spowodował, że nie mogliśmy zaspokoić potrzeb kadrowych pracodawców. W związku z tym 116 ofert pracy nie udało się zrealizować.

Przy realizacji niektórych ofert pracy umożliwiono pracodawcom bezpośredni kontakt z kandydatami do pracy w obecności pracowników urzędu.

Do najczęściej nie wykorzystanych ofert pracy zgłoszonych w I półroczu 2007r. należą oferty pracy dla:

- szwaczek,
- krawcowych,
- kierowców autobusów,
- kierowców samochodów ciężarowych,
- fryzjerów,
- kucharzy,
- rzeźników – wędliniarzy,
- cieśli.

Jak wynika z przedstawionych danych, coraz większą liczbą osób jest aktywizowana poprzez różne formy ich aktywizacji.

Najbardziej popularnymi formami aktywizacji stosowanymi przez Powiatowy Urząd Pracy w Sztumie z siedzibą w Dzierzgoniu są:

- prace interwencyjne,
- przygotowania zawodowe w miejscu pracy,
- staż,
- dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej przez osoby bezrobotne,
- refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy,
- szkolenia,
- roboty publiczne.

2.7 Pomoc Społeczna.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Świadczenia pieniężne przyznawane są z systemu pomocy społecznej pod warunkiem spełnienia jednocześnie dwóch kryteriów. Konieczne jest występowanie jednej z okoliczności wskazujących na trudną sytuację życiową tj. bezrobocie, niepełnosprawności, wielodzietności, potrzeby ochrony macierzyństwa, sieroctwa, bezdomności i innych wskazanych w ustawie o pomocy społecznej oraz spełnieniu kryterium dochodowego.

Do 30 września 2006r. kryterium dochodowe ustalone dla celów pomocy społecznej wynosiło:

- na osobę samotnie gospodarującą – 461zł
- na każdą osobę w rodzinie – 316zł.

Od 1 października 2006r. kryterium dochodowe wynosi:

- na osobę samotnie gospodarującą – 477zł
- na każdą osobę w rodzinie – 351zł.

W 2006r. najczęściej występującą dysfunkcją było:

- ubóstwo – udzielono pomocy 2.223 rodzinom, co stanowi pomoc 8.058 osobom;
- bezrobocie – udzielono pomocy 1.887 rodzinom, co stanowi pomoc 7.225 osobom;
- niepełnosprawność – udzielono pomocy 661 rodzinom, co stanowi pomoc 2.116 osobom;
- bezdomność - udzielono pomocy 40 rodzinom, co stanowi pomoc 52 osobom;
- potrzeba ochrony macierzyństwa - udzielono pomocy 49 rodzinom (w tym 9 z powodu wielodzietności) co stanowi pomoc 233 osobom (w tym pomoc 61 osobom z powodu wielodzietności);
- długotrwała lub ciężka choroba - udzielono pomocy 404 rodzinom, co stanowi pomoc 1.417 osobom;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - udzielono pomocy 420 rodzinom (w tym 242 rodzinom niepełnym oraz 192 rodzinom wielodzietnym) co stanowi pomoc 2.221 osobom (w tym 840 osobom z rodzin niepełnych oraz 1.356 osobom z rodzin wielodzietnych);
- przemoc w rodzinie – udzielono pomocy 47 rodzinom, co stanowi pomoc 229 osobom;
- alkoholizm – udzielono pomocy 145 rodzinom, co stanowi pomoc 354 osobom;
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego – udzielono pomocy 22 rodzinom, co stanowi pomoc 45 osobom.
- Z powodu zdarzeń losowych – udzielono pomocy 4 rodzinom, co stanowi pomoc 20 osobom.

Pomoc społeczna pełni funkcję domykającą w systemie zabezpieczenia społecznego. Jednocześnie działalność pomocy społecznej obejmuje wstępne rozeznanie potrzeb i inicjowanie sposobów ich zaspokajania. Przedmiotem pomocy społecznej w ostatnich latach są działania ukierunkowane na łagodzenie skutków głębokich przemian w innych obszarach życia społecznego.

Ośrodki pomocy społecznej powołane zostały w celu realizacji zadań pomocy społecznej, które stanowią podstawowy trzon jego działalności. Głównym celem podejmowanych przez nie działań, jest udzielanie osobom i rodzinom różnych form wsparcia, umożliwiających przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne zasoby, uprawnienia i możliwości. Analiza i ocena zjawisk

rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej wpływa na kierunki działań podejmowane przez ośrodki pomocy społecznej na terenie powiatu sztumskiego.

Najistotniejsze, z punktu widzenia nowego modelu polityki społecznej, stało się pobudzanie społecznej aktywności środowisk lokalnych, rozwój metod pracy socjalnej odpowiednich do zdiagnozowanych potrzeb, dysfunkcji i zjawisk patologii społecznej.

Rodzaj, forma i rozmiary świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, ale powinny też odpowiadać celom i mieścić się w możliwościach pomocy społecznej. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Liczba osób objętych pomocą na przestrzeni lat 2004-2006 systematycznie maleje.

W powiecie sztumskim podjęto również inicjatywę o charakterze innowacyjnym w obszarze integracji społecznej, czego efektem jest funkcjonowanie czterech Klubów Integracji Społecznej prowadzonych przez cztery ośrodki pomocy społecznej i Powiatowy Urząd Pracy w Sztumie.

W powiecie sztumskim istnieje jedno pogotowie rodzinne, 61 rodzin zastępczych spokrewnionych, 27 rodzin zastępczych nie spokrewnionych oraz 88 dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych, 82 dzieci w rodzinach zastępczych nie spokrewnionych, 39 dzieci w Domu Dziecka w Dzierzgoniu (w tym 10 osobowa grupa usamodzielnienia), statutowo 40. Na terenie powiatu sztumskiego brak rodzin zawodowych, rodzinnych domów dziecka. Istnieje potrzeba utworzenia mieszkań chronionych dla usamodzielnionych wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin zastępczych.

Podmiotem realizującym działania z zakresu pomocy społecznej jest również Stowarzyszenie na Rzecz Bezdomnych, Dom Modlitwy „Agape”, które prowadzi Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Sztumie, obiekt przystosowany do przyjęcia 30 osób w systemie stacjonarnym. Instytucją działającą na rzecz niepełnosprawnych są Warsztaty Terapii Zajęciowej, działające przy Stowarzyszeniu Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej w Koniecwałdzie. W Warsztatach Terapii Zajęciowej uczestniczą 22 osoby.

Ze środków Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych, którymi dysponuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie korzysta 270 osób niepełnosprawnych. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie posiada dwóch pracowników socjalnych, Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Warsztaty Terapii Zajęciowej posiadają po jednym pracowniku socjalnym jak również Dom Dziecka w Dzierzgoniu posiada jednego pracownika socjalnego.

Z informacji Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Malborku posiadanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wynika, że zostało wydanych 195 orzeczeń o niepełnosprawności dla osób dorosłych i 93 dla dzieci z terenu powiatu sztumskiego.

W celu poprawy sytuacji beneficjentów pomocy społecznej preferuje się programy związane z:

- aktywizacją osób bezrobotnych;
- organizacją wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin najuboższych;
- wolontariatem w pomocy społecznej;
- działaniami samopomocowymi w systemie pomocy społecznej;
- systemem pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym;
- integracją społeczną osób bezdomnych i opuszczających zakłady karne;
- systemem opieki nad chorym w domu;
- poprawą sytuacji życiowej osób niepełnosprawnych.

2.8 Główne sektory gospodarki

Powiat sztumski jest powiatem o zdecydowanie rolniczym charakterze. Produkcja rolna obejmuje zasadniczo uprawy zbóż, buraków cukrowych, roślin strączkowych oraz surowców na pasze objętościowe. Przeważają małe gospodarstwa rolne (o powierzchni do 5 ha), drugie w kolejności są gospodarstwa o powierzchni mieszczącej się w przedziale 20 - 50 ha oraz 10 - 20 ha. Podstawowe miejsca pracy poza rolnictwem to sektor administracji publicznej, podmioty sektora socjalno - bytowego oraz sklepy.

Na terenie powiatu sztumskiego, na dzień 31.12.2006r. funkcjonowały 3103 podmioty gospodarki narodowej. Biorąc pod uwagę rok poprzedzający czyli rok 2005 za 100%, to nastąpił tu wzrost o 3,4%, gdy w województwie pomorskim wzrost wyniósł 1,1%. Ponadto w powiecie sztumskim, na dzień 31.12.2006r., funkcjonowało 828 osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej (wzrost o 2,1% w stosunku do roku 2005 przy wzroście w województwie pomorskim o 3,6%) z czego: 1 przedsiębiorstwo państwowe oraz 35 spółdzielni.

Spośród osób prawnych i jednostek organizacyjnych działających na terenie powiatu sztumskiego niemających osobowości prawnej, 151 stanowiły spółki handlowe, a wśród nich 23 z udziałem kapitału zagranicznego. Wśród osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej – 146 jednostek stanowiły spółki cywilne.

2275 osób fizycznych prowadziło działalność gospodarczą (wzrost o 3,9% w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego, gdy w tym samym okresie wzrost w województwie pomorskim wyniósł tylko 0,3%). Spośród tych osób fizycznych prowadzących w powiecie sztumskim działalność gospodarczą, między innymi:

- 79 prowadziło działalność gospodarczą w rolnictwie, łowiectwie i leśnictwie,
- 282 w przemyśle (dotyczy to sekcji PKD: „Górnictwo”, „Przetwórstwo przemysłowe” oraz „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę”). W tym 276 to przetwórstwo przemysłowe.
- 349 budownictwo
- 692 handel i naprawy
- 50 hotele i restauracje
- 118 transport i gospodarka magazynowa i łączność
- 136 pośrednictwo finansowe
- 350 obsługa nieruchomości i firm
- 60 działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna pozostała
- 159 inne³

Należy również podkreślić, iż na terenie powiatu sztumskiego od grudnia 2005r. funkcjonuje Zakład Aktywizacji Zawodowej zatrudniający osoby niepełnosprawne w stosunku do których orzeczono znaczny stopień niepełnosprawności. Celem funkcjonowania zakładu jest rehabilitacja zawodowa i społeczna wspomnianych osób, jak również przygotowanie ich do życia w otwartym środowisku oraz pomoc w realizacji pełnego, niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia na miarę ich indywidualnych możliwości.

Zakład zatrudnia 48 osób, w tym 32 osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Prowadzi trzy rodzaje działalności produkcyjnej: stolarsko-wikliniarską, papierniczo - introligatorską, szwalniczo - tkacką.

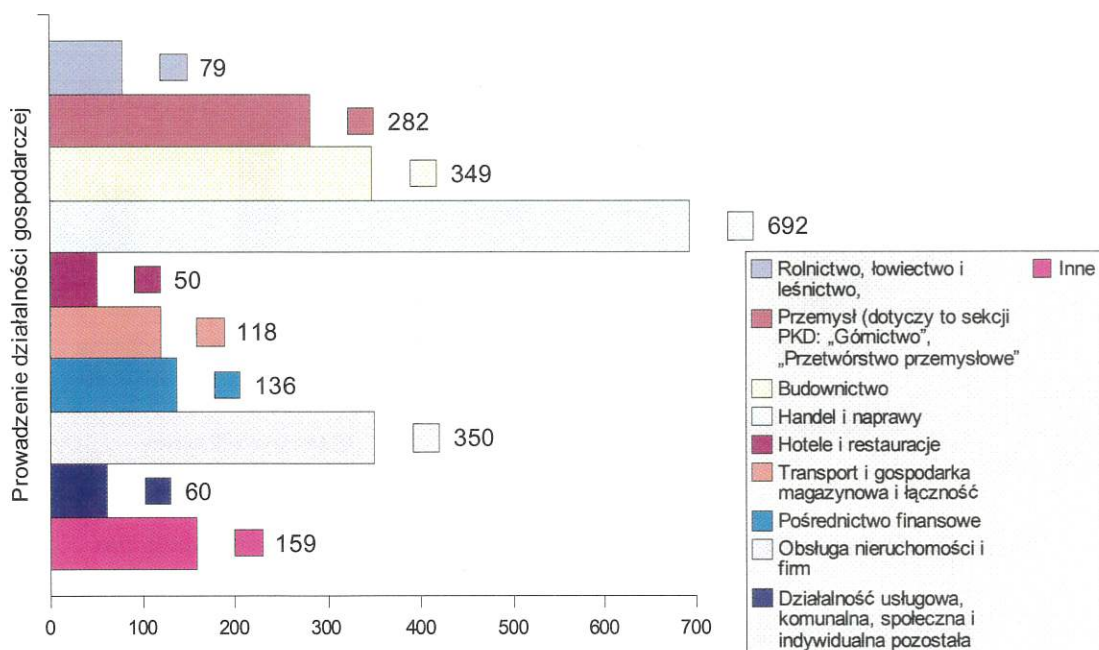
³

Główny Urząd Statystyczny, „Biuletyn Statystyczny Województwa Pomorskiego” (IV kwartał 2006r.)

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, „Biuletyn Statystyczny Województwa Pomorskiego”(IV kwartał 2006r.).

Wykres 8. Rodzaje działalności gospodarczej prowadzonej przez osoby fizyczne w powiecie sztumskim

Pracujących według faktycznego miejsca pracy pracowników wybranych działów gospodarki przedstawia poniższa tabela:

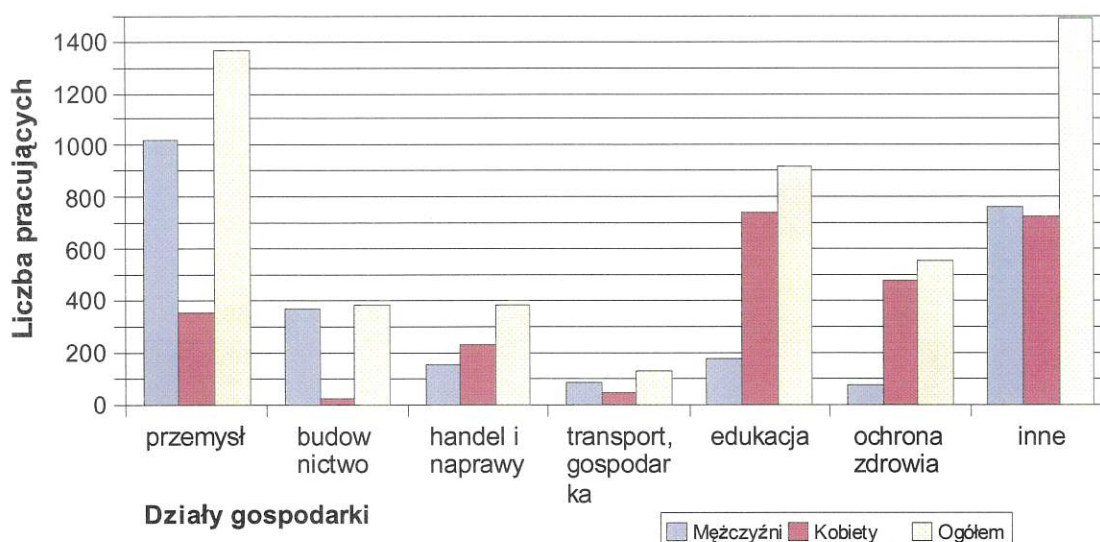
Tab.8 Pracujący w powiecie sztumskim według działów gospodarki- stan na 31.12.2006r.

Dział gospodarki	Liczba pracujących ogółem	Liczba pracujących kobiet
ogółem	5299	2594
przemysł	1369	352
budownictwo	387	19
handel i naprawy	383	232
transport, gospodarka magazynowa i łączność	130	47
edukacja	915	741
ochrona zdrowia	556	480
inne	1489	723

Źródło: Opracowanie: Zofia Miklas, Lidia Małolepsza- Wydział statystyki społecznej.

Wykres 9. Pracujący w powiecie sztumskim według działów gospodarki

Źródło: Opracowanie: Zofia Miklas, Lidia Małolepsza - Wydział statystyki społecznej.

Podkreślić jednak należy, iż powiat sztumski, to atrakcyjne tereny inwestycyjne. Czynniki ten, jak również przychylność władz – ich otwartość na współpracę i kontakty międzynarodowe winny sprzyjać tworzeniu nowych i rozwojowi już istniejących przedsiębiorstw.

Mając na względzie pełne wykorzystanie potencjału zasobów ludzkich, ale przede wszystkim ich rozwój przeprowadzono wśród przedsiębiorców powiatu sztumskiego ankietę dotyczącą chęci podnoszenia kwalifikacji pracowniczych przez członków ich załóg. Ankiety udało się przeprowadzić w 54 przedsiębiorstwach (firmach) powiatu sztumskiego.

W 5 przedsiębiorstwach odmówiono przeprowadzenia ankiety. Właściciele 2 przedsiębiorstw nie przewidują i nie widzą potrzeby szkoleń dla swoich pracowników, a 15 właścicieli przedsiębiorstw nie przewidują, gdyż nie widzą potrzeby szkoleń dla siebie.

Jeśli chodzi o kształcenie pracowników główne kierunki to:

Tab. 9. Szkolenia pracowników

Lp.	Szkolenia	Ilość zakładów pracy	Ilość osób na szkolenie
1.	Kadry płace i obsługa księgowa	26	54
2.	Zarządzanie czasem	18	27
3.	Uprawnienia do praktycznej nauki zawodu	17	39
4.	Pisanie i rozliczenie projektów	11	26
5.	Nowoczesna księgowość i analityk księgowy	14	31
6.	Technik sprzedaży, profesjonalny marketing	26	81
7.	Negocjacje i socjologia	10	26

<i>Lp.</i>	<i>Szkolenia</i>	<i>Ilość zakładów pracy</i>	<i>Ilość osób na szkolenie</i>
8.	Finansowanie firm – ABC przedsiębiorczość	12	24
9.	Operator pilarek	4	15
10.	Kurs kombajnistów	2	3
11.	Piekarz	0	0
12.	Uprawnienia na obsługę maszyn	5	18
13.	Uprawnienia sepowskie	5	12
14.	Specjalista w zakresie tworzenia stron internetowych	6	14
15.	Administrator stron internetowych	4	8
16.	Specjalista do spraw bhp	11	20
17.	Ogólnobudowlane i specjalistyczne	8	35
18.	Obróbka - skrawanie	9	30
19.	Obsługa maszyn cyfrowych	4	10
20.	Spawacz	12	47
	Inne szkolenia		
21.	Kurs florystyczny	2	6
22.	Administrator baz danych	2	6
23.	Podstawowy kurs komputerowy (Word, Excel)	6	15
24.	Operator wózków widłowych	4	21
25.	Kurs na prawo jazdy kat. C+E	5	30
26.	Operator urządzeń czyszcząco - piorących	1	1
27.	Kurs medyczny	2	5
28.	Brukarz	1	1
29.	Operator maszyn do cięcia asfaltu	1	2
30.	Operator walca	1	2
31.	Operator rozściełacza	1	2
32.	Recykler	1	2
33.	Operator kotłów lanych	1	2
34.	Operator zagęszczarek	1	2
35.	Palacz c.o.	2	7
36.	Fotograf	1	3
37.	Krawiec	1	2

<i>Lp.</i>	<i>Szkolenia</i>	<i>Ilość zakładów pracy</i>	<i>Ilość osób na szkolenie</i>
38.	Kasjer	1	10
39.	Kontrakty socjale	1	1
40.	Techniki pracy socjalnej	1	4
41.	Kucharz/kelner	1	2
42.	Monter okien i drzwi PCV	1	6
43.	Zamówienia publiczne	2	7
44.	Sprzedawca	2	25
45.	Monter rusztowań	1	1

Pracodawcy/ przedsiębiorcy potrzebują następujących szkoleń:

Tab. 10. Szkolenia pracodawców/przedsiębiorców

<i>Lp.</i>	<i>Szkolenia</i>	<i>Ilość zakładów pracy</i>
1.	Kadry płace i obsługa księgowa	6
2.	Zarządzanie czasem	4
3.	Uprawnienia do praktycznej nauki zawodu	4
4.	Pisanie i rozliczenie projektów	2
5.	Nowoczesna księgowość i analityk księgowy	6
6.	Technik sprzedaży, profesjonalny marketing	7
7.	Negocjacje i socjologia	0
8.	Finansowanie firm – ABC przedsiębiorczość	3
9.	Operator pilarek	0
10.	Kurs kombajnistów	0
11.	Piekarz	0
12.	Uprawnienia na obsługę maszyn	0
13.	Uprawnienia sepowskie	0
14.	Specjalista w zakresie tworzenia stron internetowych	1
15.	Administrator stron internetowych	1
16.	Specjalista do spraw bhp	4
17.	Ogólnobudowlane i specjalistyczne	1
18.	Obróbka - skrawanie	0

<i>Lp.</i>	<i>Szkolenia</i>	<i>Ilość zakładów pracy</i>
19.	Obsługa maszyn cyfrowych	0
20.	Spawacz	0
	Inne szkolenia	
21.	Dotyczące zamówień publicznych	1
22.	Kurs kosmetyczno-fryzjerski	1
23.	Architektura krajobrazu	1
24.	Kurs medyczny	1
25.	Administrator budynków	1
26.	Kurs florystyczny	1
27.	Animator w środowisku lokalnym	1

2.9 Edukacja

W powiecie sztumskim działa 7 przedszkoli, 16 szkół podstawowych, 6 gimnazjów oraz 3 publiczne zespoły szkół ponadgimnazjalnych i 2 specjalne ośrodki szkolno - wychowawcze.

Tab.11 Wychowanie przedszkolne w powiecie sztumskim

Gmina	Liczba przedszkoli	Liczba miejsc	Liczba dzieci
Sztum	4	475	445
Dzierżgoń	1	176	205
Stary Dzierżgoń	1	50	50
Mikołajki Pomorskie	1	72	72
Stary Targ	0	0	0
Razem	7	773	772

Tab.12 Szkoły Podstawowe dla dzieci i młodzieży (w roku szkolnym 2006/2007)

Miasto, gmina	Liczba szkół	Uczniowie ogółem
Miasto Dzierżgoń	1	606
Miasto Sztum	1	783
Gmina Dzierżgoń	2	186
Gmina Mikołajki Pomorskie	2	324
Gmina Stary Dzierżgoń	2	331
Gmina Stary Targ	4	546
Gmina Sztum	4	457
Razem	16	3233

Tab.13 Gimnazja dla dzieci i młodzieży (w roku szkolnym 2006/2007)

Miasto, gmina	Liczba szkół	Uczniowie - ogółem
Miasto Dzierżgoń	1	478
Miasto Sztum	1	531
Gmina Dzierżgoń	0	0
Gmina Mikołajki Pomorskie	1	200
Gmina Stary Dzierżgoń	1	175
Gmina Stary Targ	1	271
Gmina Sztum	1	185
Razem	6	1840

Szkoły podstawowe i gimnazjalne

Poziom edukacji oferowany dzieciom i młodzieży z terenów miejsko-wiejskich ma nieocenione znaczenie dla ich przyszłości. Dla dzieci i młodzieży, która często jest zagrożona wypadnięciem z systemu oświaty, a czasami ma problemy z nauką pomocne będą wszelkie działania niwelujące różnice edukacyjne powodowane warunkami środowiskowymi i rodzinnymi. Analiza oferty edukacyjnej szkół podstawowych i gimnazjów wskazała konieczność podniesienia jakości procesu kształcenia w szczególności poprzez: dodatkowe zajęcia edukacyjno-wychowawcze, dodatkowe zajęcia pozalekcyjne ze szczególnym uwzględnieniem języków obcych, nauk matematyczno-przyrodniczych oraz ITC

Szkoły ponadgimnazjalne

Szkoły dysponują bogatą ofertą edukacyjną zarówno w zakresie kształcenia zawodowego jak i ogólnokształcącego. Młodzież może dokonywać wyboru oferty edukacyjnej spośród publicznych 2 liceów ogólnokształcących, 4 techników, 3 liceów profilowanych, 2 szkół zawodowych i 2 szkół policealnych.

Dorośli zaś mogą kształcić się w 3 liceach ogólnokształcących, 1 liceum profilowanym i 1 szkole policealnej.

Tab.14 Uczniowie w szkołach ponadgimnazjalnych na terenie powiatu sztumskiego

Organ prowadzący	Typ szkoły	Liczba uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych						Zmiana liczby uczniów w roku szkolnym 1002/2008 w stosunku do roku szkolnego 2006/2007
		Rok szkolny 2006/2007			Rok szkolny 2007/2008			
		Szkoły dla młodzieży	Szkoły dla dorosłych	Ogółem	Szkoły dla młodzieży	Szkoły dla dorosłych	Ogółem	
Rada Powiatu	Liceum Ogólnokształcące	574	96	670	524	123	647	-23
	Liceum Profilowane	160	114	274	98	72	170	-104
	Technikum	622	109	731	604	-	604	-127
	Szkoła Zawodowa	384	100	484	37	-	371	-113
	Szkoła Policealna	10	79	89	15	53	68	-21
Samorząd Województwa Pomorskiego	Szkoła policealna	128	30	158	98	31	129	-29
	Ogółem	1878	528	2406	1710	279	1989	-417

Źródło: Publikacje GUS „Edukacja i wychowanie w województwie pomorskim w roku szkolnym 2006/2007”

Struktura kształcenia w szkołach, zainteresowanie ofertą edukacyjną oraz liczebność uczniów w poszczególnych typach szkół wskazują na tendencję zmierzającą do powrotu popularności kształcenia zawodowego. Pociąga to za sobą konieczność unowocześnienia zaplecza praktycznego kształcenia w zawodzie w stosunku do uczniów oraz budowania nowoczesnych programów i współpracy z pracodawcami w zakresie dokształcania młodocianych pracowników.

Należy podkreślić, iż w zakresie edukacji na uwagę zasługuje szczególnie bogata oferta dla dzieci ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi, które mogą korzystać z propozycji 2 specjalnych ośrodków szkolno -wychowawczych.

W powiecie sztumskim działa placówka wspomagająca szkoły – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

Baza lokalowa oraz wyposażenia placówek wymaga sukcesywnej modernizacji, w zakresie bazy rekreacyjno sportowej rozbudowy o sale gimnastyczne i boiska szkolne. Dzięki dotychczasowym działaniom, finansowanym w dużym zakresie z funduszy zewnętrznych, podniesiono standard substancji szkolnej.

Finansowanie zewnętrzne pozostaje również nie bez znaczenia w zakresie pomocy materialnej skierowanej do uczniów.

Obecnie liczba przedszkoli nie zaspokaja w pełni potrzeb mieszkańców powiatu sztumskiego. Najlepsza sytuacja jest na terenie Miasta i Gminy Sztum, gdzie funkcjonują 4 przedszkola oraz 2 oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych. W roku szkolnym

2007/2008 do przedszkoli z terenu Miasta i Gminy Sztum uczęszcza łącznie 269 dzieci 3-5 letnich. Zameldowanych na terenie Miasta i Gminy Sztum jest 561 dzieci w wieku od 3 do 5 lat.

Analiza wskazuje, iż na obszarze powiatu edukacja przedszkolna jest upowszechniona w niewielkim zakresie, zwłaszcza na terenach wiejskich.

W związku z powyższym bardzo ważne jest stworzenie warunków powszechnego dostępu do edukacji przedszkolnej oraz wzmocnienie sieci przedszkoli już istniejącej i uelastycznienie jej oferty do rzeczywistych potrzeb dzieci.

3. PRIORYTETOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA PROJEKTOWE SŁUŻĄCE REALIZACJI POWIATOWEGO PROGRAMU NA RZECZ ZATRUDNIENIA I SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ W POWIECIE SZTUMSKIM NA LATA 2007-2013

W ramach realizacji *Powiatowego Programu na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej w Powiecie Sztumskim na lata 2007-2013*, podmioty z terenu powiatu sztumskiego znajdujące się w kręgu beneficjentów uprawnionych do aplikowania o środki finansowe w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, będą składały wnioski aplikacyjne zarówno samodzielnie, jak i w partnerstwie.

Beneficjenci, o których mowa powyżej w celu realizacji swoich projektów będą uczestniczyć w konkursach ogłaszanych w priorytetach realizowanych centralnie:

- *Priorytet I Zatrudnienie i integracja społeczna*
- *Priorytet II Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących*
- *Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty*
- *Priorytet IV Szkolnictwo wyższe i nauka*
- *Priorytet V Dobre rządzenie*

oraz regionalnie:

- *Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich*
- *Priorytet VII Promocja integracji społecznej*
- *Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki*
- *Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach*

Ponadto w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki realizowany będzie Priorytet X *Pomoc techniczna*, którego celem jest zapewnienie właściwego zarządzania PO KL, wdrażania oraz promocji Europejskiego Funduszu Społecznego.

W ramach realizacji przedmiotowego Programu potencjalni beneficjenci z terenu powiatu sztumskiego w postaci lokalnych samorządów, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz innych uprawnionych podmiotów, jak również ich partnerstw w zależności od indywidualnych potrzeb strategicznych, będą aplikować we wszystkich rodzajach i typach projektów mieszczących się w zakresie rzeczowym priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, o których mowa powyżej.

5. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY

1. Wysoki potencjał atrakcyjności turystycznej ze względu na walory przyrodniczo-krajobrazowe powiatu oraz obiekty zabytkowe:
 - jeziora,
 - zasoby leśne - duży odsetek terenów leśnych,
 - w niewielkim stopniu skażone środowisko naturalne,
 - historycznie cenne obiekty zabytkowe
2. Sprzyjające warunki do rozwoju agroturystyki.
3. Wzrastająca świadomość ekologiczna.
4. Tereny atrakcyjne ekologicznie – baza dla produkcji zdrowej żywności.
5. Zasoby dla przetwórstwa rolno - spożywczego.
6. Duże arealty użytków rolnych (w tym znaczny odsetek użytków zielonych).
7. Tradycje i doświadczenie rolnicze ludności wiejskiej.
8. Konkurencyjne ceny gruntów rolnych.
9. Potencjał kadry rolniczej.
10. Kultywowanie miejscowych tradycji.
11. Organizacje i ośrodki kulturotwórcze:
 - zespoły regionalne,
 - animatorzy kultury.
12. Cykliczne imprezy kulturalne, turystyczne i sportowe o ogólnokrajowym wymiarze:
 - plenery malarskie,
 - festiwale, zloty i koncerty,
 - wyścigi wodne,
 - biegi sportowe.
13. Baza turystyczna:
 - szlaki turystyczne,
 - ścieżki rowerowe i konne,
 - zabytki architektury i pomniki przyrody.
14. Wolne, atrakcyjne tereny pod zabudowę i usługi okołoturystyczne.
15. Prężne samorządy.
16. Współpraca partnerska z samorządami zagranicznymi.
17. Powiązania mieszkańców powiatu z sąsiednimi krajami – głównie z Niemcami.
18. Intensywne kontakty mieszkańców powiatu z rodzinami mieszkającymi poza granicami kraju.
19. Położenie komunikacyjne:
 - bliskość aglomeracji trójmiejskiej,
 - bliskość atrakcji turystycznych.
20. Atrakcyjne tereny do inwestycji m.in. Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna.
21. Duże zasoby ludzkie do wykorzystania - w tym wiele osób z kwalifikacjami odpowiadającymi profilom gospodarczym powiatu (obsługa ruchu turystycznego, gastronomia).
22. Dobra sieć szkół ponadgimnazjalnych
23. Bliskość ośrodków ekonomicznych – Trójmiasto i Kwidzyn.
24. Dostępność usług medycznych.

25. Baza usług z zakresu polityki społecznej - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, gminne i miejskie ośrodki pomocy społecznej, Dom Dziecka, Rodzinny Dom Dziecka, rodziny zastępcze.
26. Funkcjonowanie funduszy pożyczkowych i pomocowych.
27. Współpraca Powiatowego Urzędu Pracy z pracodawcami, samorządami i organizacjami pozarządowymi.
28. Umiejętne wykorzystanie posiadanych środków na aktywizację osób bezrobotnych.
29. Otwartość na zmiany.

SŁABE STRONY

1. Wysoka stopa bezrobocia.
2. Duży wskaźnik długotrwale bezrobotnych.
3. Zjawisko „bezrobocia chronicznego”.
4. Niski poziom wykształcenia bezrobotnych.
5. Słaby rozwój gospodarczy, brak perspektyw.
6. Niska aktywność mieszkańców oraz drobnej przedsiębiorczości.
7. Mało elastyczny rynek pracy.
8. Niska mobilność bezrobotnych, m.in. ze względu na brak połączeń komunikacji publicznej.
9. Odpyływ młodych ludzi oraz wykształconej kadry do większych ośrodków gospodarczych.
10. Ubóstwo społeczne i wysoki poziom patologii.
11. Brak inwestora strategicznego.
12. Mała różnorodność branż gospodarczych.
13. Niedoinwestowana infrastruktura techniczna (szczególnie terenów wiejskich):
 - niewystarczający stan i zasięg sieci wodociągowych i kanalizacyjnych , oczyszczalni ścieków, sieci telekomunikacyjnych,
 - zły stan techniczny niektórych odcinków dróg – w szczególności zbyt mała przepustowość,
 - brak wspólnego powiatowo - gminnego programu zbiórki, recyklingu i składowania odpadów.
14. Słabo rozwinięta informacja gospodarcza.
15. Niedoinwestowany majątek firm.
16. Niedostatecznie rozwinięty system kształcenia ustawicznego.
17. Brak placówek kształcenia praktycznego.
18. Niedoinwestowanie szkół.
19. Niewystarczający poziom kształcenia, zwłaszcza w zakresie przedmiotów ścisłych oraz języków obcych.
20. Niedostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb dynamiki współczesnego rynku pracy, zwłaszcza w obszarze szkolnictwa zawodowego.
21. Niedostatki bazy sportowej.
22. Niedostatki bazy hotelowej.
23. Brak koordynacji w działaniach promocyjnych poszczególnych gmin i powiatu.
24. Niewielka ilość gospodarstw gospodarki agroturystycznych w gminach wiejskich oraz brak specjalizacji rynkowej.
25. Brak lokalnego kapitału – niska siła nabywcza społeczności lokalnej.
26. Niski poziom większości przewodników i map turystycznych.

27. Niski poziom estetyki wsi.
28. Niewykorzystane walory agroturystyczne i ekologiczne wsi – brak na terenie powiatu organizacji koordynującej i wspomagającej działania na rzecz tworzenia dodatkowych działalności gospodarczych w rolnictwie.
29. Brak sprawnego przepływu informacji pomiędzy poszczególnymi przedsiębiorstwami i samorządami lokalnymi oraz promocji przedsiębiorczości na terenie powiatu – dobrych wzorców.
30. Brak wystarczającego kapitału lokalnego zdolnego inwestować środki finansowe w rozwój lokalny.
31. Utrudniony dostęp małej i średniej przedsiębiorczości do rynków zbytu.
32. Nieprawidłowa struktura lokalnych usług – zbyt duża dominacja handlu (małe możliwości generowania rozwoju gospodarczego, koniunktury).
33. Brak wdrażanych planów rozwojowych i planów zagospodarowania przestrzennego w wielu jednostkach samorządowych powiatu.
34. Słaba baza infrastrukturalna lokalnych placówek edukacyjnych.
35. Brak ścisłego powiązania systemu edukacji z potrzebami rynku pracy.
36. Trudności w działaniu umożliwiającym zmianę kwalifikacji zawodowych osób dorosłych.
37. Niewystarczająca baza lokalowa służby zdrowia.
38. Słaby dostęp do medycznych usług specjalistycznych.
39. Bariery architektoniczne.
40. Niewystarczająca liczba profesjonalnej kadry urzędników

SZANSE

1. Integracja z Unią Europejską.
2. Możliwość pozyskania środków finansowych z programów pomocowych.
3. Wysokie walory przyrodniczo – krajobrazowe.
4. Rozwój turystyki i agroturystyki.
5. Korzystne wskaźniki demograficzne.
6. Rezerwa siły roboczej.
7. Rozwój przemysłu rolno-spożywczego.
8. Możliwości inwestycyjne – zwiększenie dostępności terenów pod inwestycje.
9. Stabilne, spójne przepisy prawa sprzyjające rozwojowi małych i średnich przedsiębiorstw.
10. Samozatrudnienie.
11. Szkolnictwo otwarte na zmianę kierunków kształcenia.
12. Kształcenie dorosłych.
13. Współpraca z organizacjami pozarządowymi.
14. Kontakty i współpraca międzynarodowa.
15. Zainteresowanie przedsiębiorstw wolnymi terenami inwestycyjnymi m.in. Specjalną strefą ekonomiczną.
16. Dostęp do korzystnych kredytów inwestycyjnych.

ZAGROŻENIA

1. Wysoka stopa bezrobocia.
2. Niedostateczne tempo rozwoju infrastruktury technicznej.
3. Niekorzystna sytuacja gospodarcza kraju.
4. Brak stabilności w zakresie finansów publicznych.
5. Niekorzystna polityka fiskalna.
6. Brak stabilizacji i sprecyzowanych kierunków działań rządu w gospodarce.
7. Pauperyzacja społeczeństwa przekładająca się na wzrost patologii społecznych.
8. Występowanie sektora nielegalnego zatrudnienia, tzw. „szarej strefy”.
9. Wkraczanie na rynek pracy młodzieży z wyżu demograficznego.
10. Niski poziom wykształcenia społeczeństwa.
11. Niedostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy.
12. Ograniczony dostęp młodzieży wiejskiej do szkolnictwa średniego i wyższego.
13. Bierna postawa osób długotrwale bezrobotnych do podwyższania kwalifikacji lub przekwalifikowania zawodowego.
14. Zły stan dróg.
15. Wzrost zadań powiatu i samorządów gminnych niedostosowanych do posiadanych środków finansowych.
16. Brak w terenie dużych ośrodków gospodarczych, kulturalnych i naukowych.

Przeprowadzona analiza SWOT pozwoli na określenie działań, jakie zamierza się zrealizować w okresie programowania 2007-2013.

Zgodnie z założeniami projekty będą dzielone na systemowe, których projektodawcami będą:

- Starostwo Powiatowe
- Powiatowy Urząd Pracy
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Ośrodki Pomocy Społecznej

oraz projekty konkursowe, o które będą ubiegały się wymienione wyżej instytucje oraz inni projektodawcy wymienieni w wytycznych konkursowych.

6. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ POWIATOWEGO PROGRAMU NA RZECZ ZATRUDNIENIA I SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ W POWIECIE SZTUMSKIM NA LATA 2007 – 2013

Zgodnie z zapisami *Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki* oraz formularzem standardowego wniosku o przyznanie dofinansowania ze środków *Europejskiego Funduszu Społecznego* na projekt realizowany w ramach wspomnianego programu operacyjnego przyjęto następujące wskaźniki osiągnięć celów potencjalnych projektów wymienionych w Rozdziale 3 niniejszego opracowania:

- wskaźniki produktu
- wskaźniki rezultatu

Miary oraz wartości wskaźników osiągnięć poszczególnych projektów zostaną precyzyjnie określone w formularzu wniosku aplikacyjnego w rozbiciu na poszczególne lata zgodnie z harmonogramem realizacji danego projektu zgodnie z wytycznymi zawartymi w dokumentacji konkursowej oraz programie operacyjnym.

Monitoring wskaźników osiągnięć każdego projektu realizowanego w ramach programu operacyjnego, o którym mowa powyżej będzie odbywał się na etapie procedury monitorowania i raportowania każdego projektu z osobna.

Mając powyższe na uwadze należy podkreślić, iż wskaźniki osiągnięć *Programu Rozwoju Zasobów Ludzkich w Powiecie Sztumskim na lata 2007-2013* będą wynikały ze wskaźników przyjętych dla poszczególnych projektów realizowanych na podstawie niniejszego programu ze środków finansowych *Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki* przez wszystkich uprawnionych beneficjentów.

7. SYSTEM WDRAŻANIA PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI W POWIECIE SZTUMSKIM W POWIECIE SZTUMSKIM NA LATA 2007 – 2013

1. Powołanie Powiatowego Zespołu Roboczego ds. Przygotowania *Powiatowego Programu na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej w Powiecie Sztumskim na lata 2007-2013* realizowanego w oparciu o środki finansowe *Europejskiego Funduszu Społecznego*
2. Opracowanie projektu *Powiatowego Programu na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej w Powiecie Sztumskim na lata 2007-2013* przez Zespół, o którym mowa w pkt. 1.
3. Konsultacje Programu w trakcie spotkań roboczych, w których wezmą również udział zaproszeni przedstawiciele partnerów lokalnych takich jak: przedstawiciele sektora organizacji pozarządowych, lokalnego biznesu oraz samorządów gminnych wchodzących w skład powiatu sztumskiego.
4. Przygotowanie uchwały na sesję Rady Powiatu Sztumskiego w sprawie przyjęcia *Powiatowego Programu na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej w Powiecie Sztumskim na lata 2007-2013*.

5. Składanie wniosków aplikacyjnych dotyczących pozyskania środków finansowych w ramach unijnych funduszy strukturalnych z przeznaczeniem na implementację projektów będących przedmiotem niniejszego Programu.
6. Realizacja poszczególnych projektów w zależności od wyniku konkursów grantowych i przyznanych środków finansowych.
7. Okresowy monitoring, ocena i komunikacja społeczna w ramach *Powiatowego Programu na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej w Powiecie Sztumskim na lata 2007-2013* z partnerami z sektora organizacji pozarządowych i biznesu w celu omówienia postępu realizacji Programu i konsultacje ewentualnych nowych propozycji projektowych na zasadach określonych w kolejnym punkcie.

8. MONITORING, OCENA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA W RAMACH POWIATOWEGO PROGRAMU NA RZECZ ZATRUDNIENIA I SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ W POWIECIE SZTUMSKIM NA LATA 2007 – 2013

8.1 Monitoring i ewaluacja Programu

Monitoring i ewaluacja *Powiatowego Programu na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej w Powiecie Sztumskim na lata 2007-2013* polegać będzie na dokonywaniu okresowej oceny stopnia realizacji działań i celów zapisanych w dokumencie strategicznym i wprowadzaniu modyfikacji zgodnie ze zmieniającymi się zewnętrznymi i wewnętrznymi czynnikami wpływającymi na rozwój społeczny i gospodarczy powiatu.

Dzięki wprowadzeniu systemu monitoringu i ewaluacji zostaje rozwiązany problem dezaktualizacji założeń przedmiotowego Programu wynikający ze zmieniających się uwarunkowań funkcjonowania samorządu i organizacji pożytku publicznego, prowadzenia działalności gospodarczej prawodawstwa i innych czynników mogących mieć istotny wpływ na zasadność podejmowanych działań w ramach Programu.

Podmioty realizujące projekty wchodzące w zakres rzeczowy Programu, będą odpowiedzialne za prowadzenie monitoringu i raportowanie osiągalności zakładanych w nich celów.

Ocena *Powiatowego Programu na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej w Powiecie Sztumskim na lata 2007-2013* będzie odbywać się w trakcie okresowych spotkań poświęconych ewaluacji Programu.

Każdy projekt realizowany w ramach Programu oceniany będzie przez jego wnioskodawcę w oparciu o analizę porównawczą zakładanych w fiszce projektowej wskaźników produktu i rezultatu, a ich stan rzeczywisty zaistniały w wyniku realizacji danego projektu lub jego etapu.

W posiedzeniach sesyjnych oprócz radnych powiatu wezmą udział także kierownicy jednostek organizacyjnych, które będą przedmiotem danego projektu, przedstawiciele środowisk beneficjentów danego projektu oraz inne osoby według potrzeb.

Forma oceny realizacji Programu, o której mowa zapewni także płynność wprowadzania tych zmian, które mają na celu dostosowanie *Powiatowego Programu na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej w Powiecie Sztumskim na lata 2007-2013* do określonych wymagań i zmieniających się okoliczności w zakresie poszczególnych działań i celów.

W przypadku zaistnienia okoliczności powodujących zasadność wprowadzenia zmian np. z uwagi na zmieniające się warunki społeczno – gospodarcze, będą one wprowadzane uchwałą Rady Powiatu stosownie do potrzeb.

8.2 Public Relations Programu

Intencją władz powiatu jest nawiązanie kontaktu z lokalną społecznością w formie okresowych spotkań konsultacyjnych w celu omówienia realizacji Powiatowego Programu na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej w Powiecie Sztumskim na lata 2007-2013 w oparciu o środki finansowe Europejskiego Funduszu Społecznego i konsultacji ewentualnych nowych propozycji projektów.

Komunikacja społeczna zostanie również zapewniona poprzez:

- informacje zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej,
- stronę internetową Powiatu Sztumskiego www.powiatsztumski.pl,
- informacje zamieszczane w prasie lokalnej na temat realizowanych projektów,
- możliwość uczestnictwa mieszkańców w sesjach Rady Powiatu,
- informowanie mieszkańców sołectw, w szczególności poprzez możliwość uczestnictwa sołtysów w sesjach Rady Powiatu.

Ponadto na bazie Powiatowego Zespołu Roboczego zostanie zapewniony udział partnerów społecznych takich jak: przedstawiciele sektora organizacji pozarządowych, lokalnego biznesu oraz samorządów gminnych wchodzących w skład powiatu sztumskiego.

9. DOKUMENTY PROGRAMOWE STANOWIĄCE PODSTAWĘ OPRACOWANIA POWIATOWEGO PROGRAMU NA RZECZ ZATRUDNIENIA I SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ W POWIECIE SZTUMSKIM NA LATA 2007-2013

1. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007 – 2013
2. Program Operacyjny Kapitał Ludzki
3. Szczegółowy opis priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013
4. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2000-2020
5. Strategia Rozwoju Powiatu Sztumskiego na lata 2004 – 2015

MISJA POWIATU

Zrównoważony rozwój społeczności, oświaty, turystyki, kultury, a także opieki zdrowotnej, bezpieczeństwa publicznego, gospodarki, infrastruktury technicznej oraz instytucji powiatowych.